

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้   เทคนิคการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ชื่อเจ้าของความรู้   นายไพศาล คำดวง ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้

- หมวดที่ ๑ เทคนิคการสร้างและพัฒนาผู้นำในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน
- หมวดที่ ๒ เทคนิคการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
- หมวดที่ ๓ เทคนิคการแก้ไขปัญหาความยากจน
- หมวดที่ ๔ เทคนิคการเพิ่มศักยภาพผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ผู้การ

พัฒนายกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์

- หมวดที่ ๕ เทคนิคการส่งเสริมช่องทางการตลาดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)
- หมวดที่ ๖ เทคนิคการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- หมวดที่ ๗ เทคนิคการส่งเสริมกองทุนชุมชนให้เกิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- หมวดที่ ๘ เทคนิคการเสริมสร้างองค์กรให้มีสมรรถนะสูง (เป็นบุคลากรทันสมัย พัฒนาองค์กร)

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตและเป็นเป้าหมายของการพัฒนาหมู่บ้านโดยจัดกระบวนการเพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้าน ได้ใช้ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ และนำแนวทางการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเอง เป็นหมู่บ้านที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืนพร้อมทั้งมีความพร้อมในการเป็นต้นแบบอย่างแท้จริง เพื่อขยายผลไปสู่หมู่บ้านอื่น จัดกระบวนการพัฒนาโดยใช้วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน

การทำงานเป็นทีม ถือว่าเป็นหัวใจหนึ่งในการทำงานร่วมกัน หมู่บ้าน/ชุมชนใดที่สามารถสร้างทีม พัฒนาทีม ให้ทำงานร่วมกันได้ หมู่บ้าน/ชุมชนนั้นจะเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว การทำงานบางอย่างอาจจะทำคนเดียวได้ แต่การทำงานบางอย่างต้องอาศัยการทำงานร่วมกันจึงจะประสบความสำเร็จ เนื่องจากทุกคนมีความสามารถ แต่ความสามารถของทุกคนมีจำกัด การนำความสามารถของทุกคนมารวมกันจึงเกิดผลงานมากขึ้น อีกทั้งงานบางอย่างต้องการความคิดที่ริเริ่มสร้างสรรค์จึงต้องการคนมาทำงาน ด้วยการร่วมคิด ร่วมทำ งานจึงออกมาสำเร็จ การทำงานเป็นทีมที่ดีมีองค์ประกอบของทีมดังนี้ มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน มีระบบบริหารหรือการจัดการทีมที่ดี มีสมาชิกที่มีคุณภาพมีความสามารถในการทำงานมีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีผู้นำทีมที่มีประสิทธิภาพมีภาวะผู้นำที่ดี

กระบวนการ/วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ประชุมสร้างความเข้าใจกับทีมงาน
๒. กำหนดภารกิจหรืองานที่ทำ
๓. ระดมความคิด
๔. คัดเลือกความคิด
๕. กำหนดแผนปฏิบัติงาน
๖. ปฏิบัติตามแผน
๗. การประเมินผลการดำเนินงานและข้อมูลย้อนกลับ

๕. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ปัญหาที่พบ

- เรื่องของผลประโยชน์
- เรื่องของความขัดแย้ง
- เรื่องของการเสียสละ
- เรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล
- เรื่องของการสื่อสาร

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. การสื่อความ การทำงานเป็นทีมอาศัยบรรยากาศ การสื่อความที่ชัดเจนเหมาะสมซึ่งจะทำให้ทุกคนกล้าที่จะเปิดใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดความเข้าใจ และนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ

๒. การตัดสินใจ การทำงานเป็นทีมต้องใช้การตัดสินใจร่วมกัน เมื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจแล้ว สมาชิกย่อมเกิดความผูกพันที่จะทำในสิ่งที่ตนเองได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น

๓. ภาวะผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การทำงานเป็นทีมควรส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำ เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับ จะได้รู้สึกว่าการทำงานเป็นทีมนั้นมีความหมาย ปรารถนาที่จะทำอีก

๔. การกำหนดกติกา หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะเอื้อต่อการทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมาย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดกติกา หรือกฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ร่วมกัน

๖. ประโยชน์ขององค์ความรู้

๑. คริวเรือนพัฒนาและประชาชนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อมีการปรับแนวความคิดไปสู่การดำเนินชีวิตที่น้อมนำและให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น

๒. คริวเรือนพัฒนาและประชาชนในหมู่บ้านดำเนินวิถีชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการมีส่วนร่วม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทรต่อกัน และอยู่อย่างประชาธิปไตย

๓. คริวเรือนพัฒนาสามารถจัดทำแผนชีวิตคริวเรือน จากการวิเคราะห์ข้อมูลของคริวเรือนได้

๔. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสามารถวางแผนการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาจากผลการจัดทำแผนชีวิตของคริวเรือนพัฒนา แผนชุมชน ผลการประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ของกระทรวงมหาดไทย (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด) และผลการประเมิน “ความอยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านสามารถดำเนินการได้เองเป็นอันดับแรก หรือประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกได้

๕. การทำงานเป็นทีม โดยการใช้หลักการมีส่วนร่วม ในทุกระดับภาคส่วนทั้งจากภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน เพื่อให้การขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จและพึ่งตนเองได้ นั้นเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

๖. การประสานงานความร่วมมือเป็นการบูรณาการทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน ส่วนราชการท้องถิ่น ภาคเอกชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน คนในชุมชนร่วมคิด ร่วมรู้ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ เพื่อค้นหาข้อมูลรวบรวมผลงานของกลุ่ม/องค์กร และจัดทำเอกสารความรู้ในการขยายผลสู่หมู่บ้านอื่น

๗. ผู้นำชุมชนมีศักยภาพ มีภาวะผู้นำ มีความเสียสละ มีการบริหารจัดการหมู่บ้านที่ดี มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม มีความสามัคคี ในการเข้าร่วมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ และขยายผลคริวเรือนต้นแบบให้ครอบคลุมทั่วทุกคริวเรือนในระดับหมู่บ้าน

๗. เทคนิคในการปฏิบัติงาน

๑. สร้างบรรยากาศของการทำงานมีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความกระตือรือร้น และสร้างสรรค์ ทุกคนช่วยกันทำงานอย่างจริงจัง และจริงใจ ไม่มีร่องรอยที่แสดงให้เห็นถึงความเบื่อหน่าย

๒. ความไว้วางใจกัน เป็นหัวใจสำคัญของการทำงานเป็นทีม สมาชิกทุกคนในทีมควรไว้วางใจซึ่งกันและกันได้ซื่อสัตย์ต่อกัน สื่อสารกันอย่างเปิดเผย

๓. มีการมอบหมายงานอย่างชัดเจน สมาชิกทีมงานเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยอมรับภารกิจหลักของทีมงาน

๔. สมาชิกแต่ละคนเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทของตน และเรียนรู้เข้าใจในบทบาทของผู้อื่นในทีม ทุกบทบาทมีความสำคัญ รวมทั้งบทบาทในการช่วยรักษาความเป็นทีมงานให้มั่นคง เช่น การประนีประนอม การอำนวยความสะดวก การให้กำลังใจ เป็นต้น